

1. Образува KB 20 198

На основание на чл. 149, ал. 1, т. 2 и т. 4 от Конституцията
Корнел Бурдасов за докладчик
Доклад на конституционността на
ЗЗ. от 98

Конституционен съд
БАН КС-30
Дата 11.06.1998

До

Конституционния съд

— на Република България

15.06.98

Уважаеми господа конституционни съдии,

На основание чл. 149, ал. 1, т. 2 и т. 4 от Конституцията
на Република България внасяме

ИСКАНЕ

за обявяване противоконституционността и несъответствието
с общопризнатите норми на международното право и с меж-
дународните договори, по които Република България е стра-
на, на чл. 17, ал. 5 от Закона за уреждане на колективните
трудова спорове.

Уважаеми господа конституционни съдии,

Правото на стачка е основно право на личността, което
признава и утвърждава чл. 50 от Конституцията. То е неотме-
нимо право - израз на социалната свобода и на конституцион-
ната възможност за организирана колективна защита на пра-
вата на работниците и служителите. Осъществяването на то-
ва право е една от важните гаранции, че България се превръ-
ща в демократична, правова и социална държава, в която пра-
вото на труд е конституционно защитено, както повелява чл.
16 от Конституцията. Действащата уредба на упражняването
на това право се съдържа в Закона за уреждане на колектив-

2/

ните трудови спорове от 6 март 1990 г. (съкр. ЗУКТС), обн. ДВ, бр. 21/13.03.1990 г., изм. бр. 27 от 1990 г. Важно е да се подчертае, че този закон е приет преди гласуването на 12.VII.1991 г. на Конституцията на Република България.

В чл. 17 ЗУКТС е уредено правото на иск за установяване на незаконността на обявена, започнала или завършила стачка. Но съгласно чл. 17, ал. 5 от Закона за уреждане на колективните трудови спорове решението на окръжния съд по спорове за незаконност на стачката е окончателно, т.е. то не подлежи на никакво по-нататъшно - апелативно и касационно обжалване. Тази разпоредба противоречи на конституционни принципи и норми, на общопризнатите норми на международното право и на международните договори, по които РБ е страна.

Възможността за защита на едно право пред 3 инстанции е конституционна повеля, която в крайна сметка осигурява установяване на истината (чл. 121, ал. 2), правосъдие и защита на правата, особено когато става въпрос за основни конституционни права. Чрез триинстанционното производство се гарантира и реализацията на конституционния принцип, залегнал в чл. 57, ал. 2 от Конституцията. При настоящата редакция на чл. 17, ал. 5 се нарушава нормата на чл. 124 от Конституцията, където е предвидено Върховният касационен съд да осъществява върховен съдебен надзор за точното и еднакво прилагане на законите от всички съдилища. Чрез чл. 17, ал. 5 ЗУТС се отнема възможността на ВКС да изпълнява то-

3

ва свое конституционно задължение. С оглед по-горното разпоредбата на чл. 17, ал. 5 ЗУКТС е противоконституционна.

Сегашната уредба в чл. 17, ал. 5 ЗУКТС противоречи на чл. 50 от Конституцията. Като основно право, правото на стачка се нуждае от солидна и сигурна правна защита и гаранции. Едноинстанционното разглеждане на споровете за незаконност на стачката не е в състояние да му осигури такава защита. Тя не съдържа законови възможности да се поправят порочните съдебни решения, т.е. съдебните решения, които са нищожни, недопустими и неправилни, поставени от съдебна инстанция.

Чл. 17, ал. 5 ЗУКТС не дава надлежна защита на труда и на правото на труда по чл. 16 и чл. 48 Конст., за чието реализиране като гаранция в крайна сметка служи и правото на стачка. Това е така, защото едноинстанционното разглеждане на тези спорове не позволява пълно, безпристрастно и обективно да се установи конституционносъобразното и законосъобразното упражняване на правото на стачка. А това води до накърняване и на принципа на чл. 16 и на правото на труд, прогласено в чл. 48 от Конституцията, а в по-широк план - и на принципа на правовата държава (Преамбюл и чл. 4, ал. 1 от Конституцията).

Сегашната разпоредба противоречи и на общопризнатите норми на международното право.

Чл. 17, ал. 5 ЗУКТС, в настоящата редакция е в противоречие с чл. 7, чл. 8 и чл. 10 от Всеобщата декларация за правата на човека, които установяват и признават като универсал-

7

но правото на справедлив процес, еднаква закрила от закона, както и ефективно възстановяване на права. Тези права не биха могли да се реализират при едноинстанционното производство, още повече в условията на триинстанционен процес, когато е изпълнена конституционната разпоредба на § 4 от Преходните и заключителни разпоредби на Конституцията, без възможност за апелация и касация.

Уважаеми господа конституционни съдии,

На основание горното и чл. 149, ал. 1, т. 2 и т. 4 от Конституцията, Ви молим да установите противоконституционността и несъответствието на чл. 17, ал. 5 ЗУКТС и с общопризнатите норми на международното право и с международните договори, по които Република България е страна.

Тази разпоредба противоречи и на международното признание и защита на правото на стачка, което се съдържа в международните договори, по които България е страна. В съвременното международно право правото на стачка е изрично признато в чл. 8, ал. 1, б. „d“ от Международния пакт за икономически, социални и културни права, по които Република България е страна. От друга страна, в трайната практика на контролните органи на МОТ, установена от международните контролни органи (Експертната комисия по приложението на конвенциите и препоръките на МОТ, Комитета за синдикална свобода) правото на стачка се извежда и защитава като неотменна част от правото на синдикално сдружаване. А то е закрепено в конвенция 87 (от 1948 г.) и 98 (от 1949 г.) на МОТ, които са ратифицирани и влезли в сила за България.

Едноинстанционното съдебно разглеждане на споровете за незаконност на стачката в действащото вътрешно трудово законодателство не осигуряват защитата на това право, която му отреждат посочените основни международни договори, по които РБ е страна.

Чл. 17, ал. 5 ЗУКТС противоречи и на чл. 6 ЕКПЧ за правото на правосъдие и на чл. 11, ал. 1 от същата конвенция за правото на свободно синдикално сдружаване.

Като заинтересувани страни Ви молим да конституирате Народното събрание, Министерския съвет, Върховния касационен съд, Върховния административен съд, Главния прокурор, Министерството на труда и социалната политика, Министерството на здравеопазването, Комитета по енергетиката, Министерството на отбраната, Министерството на вътрешните работи, Министерството на транспорта, Министерството на правосъдието и правната евроинтеграция, Конфедерацията на независимите синдикати в България, Конфедерацията на труда „Подкрепа“, Общността на свободните синдикални организации в България и Българския лекарски съюз.

ВНОСИТЕЛИ:

1. Михаил Миков
2. Стефан Стоилов
3. Атанас Богданов
4. Васил Розалиев
5. Иван Звизов
6. Зла
7. Любомир Бозилков

6. Стефан И. Илиев
7. Димитър В. Димитров
8. Петър В. Мутафчиев
9. Любомир П. Ангелев
10. Ангел И. Ангелов
11. Дора Илиева Якова
12. Асен Димитров Тодоров
13. Георги Тодоров Божанов
14. Станислав Канел Канелов
15. Антон Стоилов Канелов
16. Георги Ветков Карабашев
17. Георги Димитров Вихайлов
18. Димитр Стоилов
19. Иван Костовинков Иванов
20. Иосиф Димитров Тодоров
21. Петър Владимир Димитров
22. Златко Стоилов Златков
23. Иван Калканов Канел
24. Кривококо Тодоров
25. Иван Борисов Цонев
26. Кирин Петров Тодоров
27. Руст Иванов Тодоров
28. Иво Петков Канел
29. Анастас Тодоров Тодоров
30. Евгени Захариев Канел
31. Иван Канел
32. Братислав Хр. Седков
33. Дора Илиева Якова

33. Георги Г. Пифински - 100
34. Румен Солянов Овчаров - 60/100
35. Любел Корнезов -
36. Стефан В. ГАЙТАДЖИЕВ - 100/100
37. Жоржо Маранджов
38. Салка Величкова - 100/100
39. Мая Вазван
40. Веницант Мил - 100/100
41. Мелан Беймбур
42. Георги Лазаров - 100/100
43. Христо Спирозов - 100/100
44. Веселин Томов - 100/100
45. Милан Келев - 100/100
46. Ангел Милев - 100/100
47. Стефан Милев - 100/100
48. Янко Милев - 100/100
49. Стефан Нещев - 100/100
50. Иван Йосифов - 100/100
51. Христо Ситов - 100/100
52. Иван Петров - 100/100
53. Лазар Димитров - 100/100
54. Валентин Милев - 100/100
55. Ахмед Юсеин Юсеин - 100/100
56. Бойко Стефанов Великов - 100/100

(58)